

J.E.F.

Les Misérables

2DE & 3DE
GRAAD SO

Frankrijk — 2019
Duur: 102 min. — FR gesproken
NL ondertiteld — Regie: Ladj Ly

Les Misérables

Doelgroep

2de en 3de graad secundair onderwijs

J'E.F in de klas

J'E.F wil kinderen en jongeren filmwijs maken. We dagen je als leerkracht uit om het medium film breed in je lessenpakket te integreren. We reiken je tools aan om je leerlingen de film op een actieve, creatieve en kritische manier te laten beleven. Naast deze lesmap hebben we nog meer in huis. Je vindt het overzicht achteraan in deze lesmap.

Lesmap

In deze lesmap zoomen we in op de productie van de film, de thematiek en de verhaallijn, maar we geven ook interessante filmtechnische duiding. De lesmap wordt doorspekt met weetjes, vragen en methodieken.

Afspeellijst

Bij *Les Misérables* is een uitgebreide [afspeellijst](#) beschikbaar op YouTube met beelden van de making of, interview- en filmfragmenten. Je kan deze fragmenten inzetten als rode draad van de filmbespreking.

Pinterest

Neem er zeker ook het [prikbord](#) op Pinterest bij. Je vindt er tal van leuke, visuele en interessante beelden en elementen die je kan koppelen aan de bespreking.

Focus Franse Film

Deze film maakt deel uit van de reeks Focus Franse Film. Bij elke film bestaat er naast deze lesmap ook een Franstalige pedagogische fiche voor gebruik in de lessen Frans.

Filmfiche

Synopsis	2
Technische kaart	2
In de pers	3
Introfilm	4

Filmproductie

Gemotiveerde regisseur	4
Sociaal realisme	5
Enkele weetjes	6

Inhoudelijke info

Het hoofdpersonage: Montfermeil?	8
In het spoor van Victor Hugo	10
Kracht van de jeugd versus arm der wet	11
Open einde	12

Filmtechnische info

Kikvors- en vogelperspectief	13
Het luchtshot	14

Pinterest 16

Bibliografie 17

Bijlage 18

Meer film 18

Meer dan film 19

Heb je een vraag of bedenking bij deze lesmap?
Stuur een mail naar jefindeklas@jeugdfilm.be

Synopsis

Stéphane is een groentje in de anti-criminaliteitsbrigade van Montfermeil, een licht ontvlambare wijk in de Parijse voorsteden. De rivaliteit tussen straatbendes is er overal voelbaar. Samen met twee ervaren collega's doet Stéphane een interventie, die dreigt te ontsporen in een sfeer van geweld en provocatie. Een jongen uit de buurt legt met een drone het politieoptreden op film vast.

Er hangt oproer in de lucht in *Les Misérables*, en de geur van kruitdamp. In een bruisende film over radicalisme, tolerantie en provocatie, zijn adrenaline en woede moeilijk te controleren. Een boze film boordevol energie, die tijdens een spannende finale bijna dreigt over te koken.

Technische kaart

Een film van Ladj Ly
Frankrijk, 2019, 102 minuten, Nederlands ondertiteld

Scenario	Ladj Ly, Giordano Gederlini, Alexis Manenti
Productie	Toufik Ayadi, Christophe Barral
Muziek	Pink Noise
Montage	Flora Volpelière
Camera	Julien Poupard
Cast	Damien Bonnard (Stéphane Ruiz, a.k.a. 'Pento'), Alexis Manenti (Chris, a.k.a. 'Cochon Rose'), Djibril Zonga (Gwada), Issa Perica (Issa), Al-Hassan Ly (Buzz)
Distributeur	Paradiso

Winnaar Juryprijs filmfestival van Cannes 2019

In de pers

"Een rake uppercut van een flikkenfilm waarin Ly (die zijn gelijknamige kortfilm pimpte tot een langspeler) je in vérité-stijl meezeult door de Parijse banlieues... Het dynamisme en het naturel spatten van zijn kwieke camera af."

Dave Mestdach, [Focus Knack](#)

Deze vibrerende, zonovergoten 'street thriller' plaatst een nerveuze, schietgrage politiemacht tegenover een ontheemde stedelijke onderklasse in een strijd van karakters en wapens die maar al te universeel bekend is.

Guy Lodge, [Variety](#) (vert.)

"Les Misérables flitst dankzij de onweerlegbare waarachtigheid die enkel te bereiken valt via ervaringen uit de eerste hand."

David Ehrlich, [Indiewire](#) (vert.)

Introfilm

Bekijk zeker en vast [deze intro](#) voor je naar de film gaat. Dit filmpje wordt ook getoond in de cinema of het CC waar je de film met je klas gaat bekijken.

Gemotiveerde regisseur

De in Mali geboren Franse regisseur Ladj Ly groeide zelf op in Montfermeil, waar *Les Misérables* zich afspeelt. Ly leerde zelf films maken door in zijn stad op stap te gaan en te experimenteren met de camera. Stapsgewijs maakte hij kennis met steeds grotere projecten. Zo regisseerde hij een aantal videoclips en waagde hij zich na de beruchte [rellen van 2005](#) voor het eerst aan een documentaire over zijn thuisstad in [365 Jours à Clichy Montfermeil](#).

De omgeving waarin hij opgroeide is niet het enige wat Ly met *Les Misérables* verbindt: in 2008 was de regisseur getuige van een incident waarbij politieagenten een jongen uit de buurt sloegen. Toen legde Ly de feiten vast op film. Geen wonder dus dat hij *Les Misérables* “mijn verhaal, mijn milieu” noemt. “Ik ken deze buurt van buiten. Ik ken de acteurs, de verschillende gemeenschappen, de straatcodes, de gevoeligheden,” zegt de regisseur in een interview met [Focus Knack](#).

In hetzelfde artikel geeft hij uitleg bij zijn verwijzing naar de roman van Victor Hugo. Het was heel zeker geen adaptatie, “Het is een knipoog, een aandachtstrekker, een wake-upcall. We hebben dat boek hier allemaal op school moeten lezen. Alleen leerden we daar niet dat we anderhalve eeuw na Hugo nog steeds in een klassenmaatschappij leven, dat er nog steeds ‘misérables’ zijn en dat politiegeweld in de banlieues nog altijd veel voorkomt.” Omwille van deze insteek wordt *Les Misérables* van Ladj nu al in één adem genoemd met voorstad-cultfilms als [La Haine](#) van Mathieu Kassovitz en [Do the Right Thing](#) van Spike Lee. De langspeelfilm uit 2019 is overigens gebaseerd op een eerdere kortfilm met dezelfde naam uit 2017.

 Neem ter illustratie zeker eens een kijkje op ons [Pinterest-prikbord!](#)

Sociaal realisme

In feite kan je *Les Misérables* dus niet los zien van Ladj Ly zelf: de film is net zoals het eerdere werk van de regisseur rechtstreeks geïnspireerd door wat hij elke dag zag en ziet in zijn buurt. Het is daarom een 'boze' film, een aanklacht waarmee hij de al zo lang aanslepende problematieken in de Parijse voorsteden aan de kaak probeert te stellen. Je zou daarom kunnen zeggen *Les Misérables* past binnen de traditie van het sociaal realisme of de activistische cinema.

Vragen voor je leerlingen:

- ⊗ Wat denk jij? Kan cinema de wereld veranderen? Waarom wel/niet?
- ⊗ Ken je voorbeelden van andere films die op een gelijkaardige manier de problemen van een sociale onderklasse proberen aan te kaarten (kijk bijvoorbeeld in het oeuvre van Ken Loach)?
- ⊗ Hoe verhoudt dit soort cinema zich tot de meeste commerciële blockbusters die uit Hollywood komen? En wat is de link tussen een soortgelijke film en een documentaire?
- ⊗ Over welke hedendaagse problematiek zou er volgens jou een film moeten worden gemaakt?

Ly zet zich actief in voor cultuureducatie en -participatie in de buurt waar hij opgroeide, en waar hij overigens nog steeds woont. Zo richtte hij een gratis filmschool op waar jongeren de stiel kunnen leren, neem [hier](#) een kijkje!

- ▶ Ly verbindt zijn naam aan allerlei filmprojecten die over de buurt worden gemaakt. Zo releasete hij vorig jaar samen met beeldend kunstenaar JR nog *Chroniques de Clichy-Montfermeil*, een webserie met al het materiaal dat hij de voorbije jaren schoot in de wijk waar hij zo aan gehecht is.

- ▶ Wil je meer te weten komen over Ladj Ly? Bekijk dan zeker [dit uitgebreid gesprek](#) - opgenomen tijdens het filmfestival van Cannes - over hoe hij zelf tegen de thematiek en opzet van de film aankijkt (15 min., FR).

Enkele weetjes

- # Al-Hassan, het jongetje dat Buzz speelt, is Ladj Ly's zoon. Ly ziet het personage van Buzz als een soort stand-in voor zijn jongere zelf, dus is het niet verwonderlijk dat hij zijn eigen zoon die rol laat vertolken.
- # Heeft Issa echt samen met een leeuw in een kooi gestaan? Wat denk je klas? Neen, dat zou een veel te gevaarlijke onderneming zijn geweest. In een interview vertelt Issa hoe eerst alle shots werden gefilmd waarin de leeuw niet voorkwam, en hoe hij zijn verbeelding moest gebruiken tijdens het acteren. Het beest werd toegevoegd in de montagekamer in postproductie.
- # Films kunnen voorbijvliegen, maar het schieten van beeldmateriaal is wel degelijk een tijdrovende onderneming. Daarom heeft Issa bijvoorbeeld de make-up die het 'letsel' ten gevolge van een softballongeval moest voorstellen, een dikke drie uur moeten ophouden. En de film is nog wel in de zomer opgenomen!
- # De beelden aan het begin van de film, waarin een massa mensen met de Franse tricolore zwaait, werden geschoten tijdens de overwinning van het Franse elftal op de Wereldbeker van 2018.

Activeer de kennis van je leerlingen op een online en interactieve manier via [Mentimeter](#). Je maakt op voorhand een presentatie waarop je leerlingen live kunnen inloggen tijdens de les; ze kunnen hun antwoorden dan opsturen. Het programma kan de resultaten op verschillende manieren grafisch weergeven: kies een open vraag en laat de associaties van je leerlingen verschijnen in een woordenwolk, of stel gerichte vragen via de optie grafieken, die tonen hoe de meningen verdeeld zijn. Het voordeel is dat de inzendingen anoniem blijven, maar let er wel op dat de leerlingen zich in hun antwoord niet laten beïnvloeden door voorgaande vaststellingen van medeleerlingen.

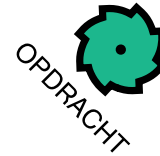
Ter inspiratie geven we je alvast een lijst woorden die volgens ons de vele thema's van *Les Misérables* omvatten:

# jeugd	# wantrouwen
# opstandigheid	# racisme
# nieuw leven	# seksisme
# ongelijkheid	# agressie
# onrechtvaardigheid	# armoede
# verliefdheid	# samenleven
# machtsmisbruik	

Het hoofdpersonage: Montfermeil?

De Parijse voorstad Montfermeil (en specifiek de daarin gelegen wijk Les Bosquets) is sterk aanwezig in *Les Misérables*. Denk bijvoorbeeld aan de vele droneshots en overzichtsbeelden van de straten en gebouwen. Verder is Montfermeil ook op een subtiële wijze aanwezig in de film; de personages en de buurt worden immers constant met elkaar geconfronteerd en ze beïnvloeden elkaar. Eigenlijk is Montfermeil zelf een belangrijk personage in de film.

Om een beter inzicht krijgen in deze Parijse banlieue en dus ook in de taferelen en toestanden die de film ons toont, kan je de volgende oefening maken:

1. Deel je klas op in groepjes. Elk groepje behandelt een bepaald aspect van Montfermeil (demografie, ruimtelijke ordening, evolutie). Eerst krijgen de gegroepeerde leerlingen telkens een bundel met informatie bestaande uit beelden, internetadressen en kopie/prints (zie bijlage). Je kiest zelf hoe je die info meegeeft: rechtstreeks of digitaal (zodat de opdracht ook een ICT-oefening wordt). Wat valt er te zien, te lezen, te vernemen? Wat kun je dan concluderen over de voorstad Montfermeil? Ieder groepje rapporteert aan de rest van de klas welke conclusies zij trekken uit hun documenten.

De bedoeling is dat de leerlingen onbewust kennismaken met die specifieke woonplaats, dat ze verbanden leren zien, en dat ze de meegekregen info kunnen gebruiken tijdens een inhoudelijke klassikale discussie over de wantoestanden in die voorstad. Jij als leraar kunt helpen het overzicht te bewaren door de rapporteringen te verwerken tot een algemene 'identiteitskaart' van de stad.

Tip: Aangezien je hier inzicht wilt krijgen in wat er omgaat in de complexe identiteit van een woongebied, is het aan te raden om voor deze oefening samen te werken met het vak aardrijkskunde en geschiedenis!

2. Luister naar de rapportering van elk groepje en stimuleer de leerlingen om verbanden te leggen met de aspecten die ze zelf hadden gevonden.

Vragen voor de leerlingen:

- ⊗ Zou je zelf graag op deze plek wonen? Waarom wel/niet? Probeer in je antwoord te verwijzen naar de rapporteringen (kijk bijvoorbeeld naar de kwaliteit van de gebouwen, de berichten over onrust en politiegeweld, de toestand in scholen en stadsdiensten).
- ⊗ Zien jullie een verband tussen de demografische gegevens en de kwaliteit van de behuizing (de relatief lagere huurprijzen kunnen inwoners aantrekken; door het grote aantal bewoners in de appartementen verslijten de gebouwen sneller).
- ⊗ Waarom ligt in Montfermeil het aandeel 'nieuwkomers' en mensen met buitenlandse roots hoog (ze kennen misschien vaak al iemand - een familielid of kennis - die in de buurt woont, de prijzen zijn betaalbaar en dus is de plaats aantrekkelijk)?
- ⊗ Wanneer is Montfermeil veranderd van een klein dorpje in een problematische 'banlieue'? Hoe zag/zie je dit in het straatbeeld, in de grafieken over de populatie en in de architectuur (de situatie lijkt vooral veranderd te zijn na Tweede Wereldoorlog: Frankrijk kende een economische boom, trok migranten aan, had nood aan nieuwe gebouwen. De problematische verhouding tussen de overheidsdiensten en de bevolking lijkt vooral een gevolg van de nalatigheid van de staat. Denk hier aan de inferieure kwaliteit van de gebouwen, het zwakke onderwijsniveau en de agressieve optredens tegenover de bevolking wanneer er zaken foutlopen.

- ⊗ Bestaat er volgens jullie een verband tussen het dagdagelijkse leven in de wijk en de rellen in 2005? Hoe zou dat op zijn beurt weer invloed gehad hebben op de houding van de politie (vaak zijn concrete gebeurtenissen, zoals een ernstige verwonding of zelfs de dood van een inwoner, de directe aanleiding tot een uitbarsting van woede die al langer smeult bij de lokale bevolking)?
- ⊗ Als jij burgemeester was van deze voorstad, wat zou je dan eerst aanpakken? Waarom?

- ▶ **Bekijk afsluitend nog eens deze sleutelscène uit de film op onze afspeellijst. Let goed op wat je ziet, hou de gegevens uit het vorige deel van deze oefening in het achterhoofd en bespreek dit alles klassikaal. Denk ook na over andere scènes die je je nog herinnert uit de film en ga na of je ze nu anders bekijkt in het licht van de conclusies die al gemaakt werden.**

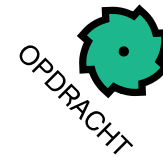
In het spoor van Victor Hugo

De geest van de Franse schrijver Victor Hugo waart door de film. Ladj Ly verwijst op allerlei manieren naar Hugo's beroemde roman *Les Misérables*, bijvoorbeeld door zijn film te openen met het indrukwekkend gezwaai met de Franse tricolore, door het citaat aan het einde van de film, door vergelijkbare verhalen en natuurlijk door de titel zelf. Op die manier wil Ly tonen dat de thema's uit de 19de-eeuwse roman nog brandend actueel zijn. Denk aan de sociale ongelijkheid, de onrechtvaardigheid en de klassenstrijd. Ly heeft zich zelfs laten ontvallen dat als er een volgende Franse Revolutie komt, die volgens hem zal uitbarsten in de banlieues.

Toeval of niet, er bestaat een verband tussen het boek van Hugo en de buurt waar de film zich afspeelt. Hugo heeft er vermoedelijk zelf kort verbleven, waarna hij het landelijke Montfermeil gebruikte als decor voor één van de inmiddels iconische scènes uit zijn boek. Meer daarover lees je in dit [Franstalige artikel](#).

Als je leerlingen niet vertrouwd zijn met het boek, kan je de basics meegeven via het volgende [filmpje](#) in het Frans. Je kan het filmpje gebruiken als een luisteroefening! Om te voorkomen dat je leerlingen minder aandachtig worden (het filmpje duurt ongeveer 13 minuten), kun je hen de opdracht geven om op een bepaald aspect te focussen, bijvoorbeeld op de personages, de setting/achtergrond, verbanden met de film...

Doordat zowel het boek als de film verwijzen naar echt bestaande plekken, hebben de twee 'misérables' hun sporen nagelaten in de echte stad Montfermeil. Tijd om dit even te visualiseren! Laat je leerlingen in groep een route door de stad ontwerpen met Google Maps (hoe je dat doet, zie je op onze [afspeellijst](#)).

De bedoeling is dat je leerlingen op de computer plekken in Montfermeil zoeken die te maken hebben met ofwel Hugo en zijn boek, ofwel met Ly en zijn film. Ze kunnen alvast inspiratie halen uit reeds bestaande themawandelingen, zoals '[Le Sentier de Cosette](#)', zichten of adressen op Google Maps die ze herkennen uit de film (bijvoorbeeld 'Rue Picasso'), of elementen uit de stad zoals de '[Fontaine Jean Valjean](#)' en de '[École Victor Hugo](#).' De groepjes tonen hun route aan de rest van de klas; bij elke halte vertellen ze iets waarbij ze naar (hun ervaring van) de roman of de film verwijzen.

Kracht van de jeugd versus arm der wet

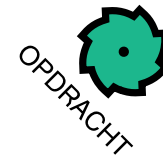
Les Misérables lijkt in een zekere zin een ode aan de jeugd: het verhaal focust op het leven en welzijn van jongeren te midden van wantoestanden in de stad. Issa en Buzz gedragen zich eigenlijk op haast alle vlakken als de meeste jongens van hun leeftijd: ze leven zich uit in een hobby, gaan samen voetbal kijken, vertellen straffe verhalen aan hun vrienden, lonken naar de meisjes en zoeken hun grenzen op.

Door het citaat aan het einde, *“Mes amis, retenez ceci, il n’y a ni mauvaises herbes ni mauvais hommes. Il n’y a que de mauvais cultivateurs”* (vrij vertaald: *Vrienden, vergeet dit niet, er bestaat geen onkruid en er zijn geen slechte mensen, er zijn alleen slechte tuiniers*). benadrukt Ly evenwel dat die prille kracht, onschuld en hoop niet baten wanneer er sprake is van wanbeleid van overheidswege.

Je zal gemerkt hebben dat zelfs iemand die de Franse taal goed beheerst de dialogen in de film niet zomaar kan volgen. We horen namelijk veel straattaal en jongerentaal, tekenen van een eigen identiteit en wijze van communiceren. Deel de klas op in teams en laat ze een aantal woorden in codetaal verzinnen; geef eventueel wat voorbeelden ter inspiratie (in een Franse les kun je het ook over de Franse jongerentaal Verlan hebben). Stimuleer je leerlingen om een leuke link te zoeken met reeds bestaande woorden of objecten. Vervolgens worden de resultaten genoteerd en aan de rest van de klas getoond. De andere leerlingen mogen dan telkens raden wat de betekenis van het nieuwe woord zou kunnen zijn.

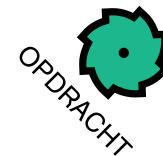
Tip: Laat je leerlingen hun nieuwe codewoorden gebruiken in een ‘poetry slam’, een tegen rap aanleunend poëziegenre waarbij vooral aandacht gaat naar lichaamstaal, intonatie en ritme, en waarvoor de inspiratie dikwijls ontstaat uit ontevredenheid met iets.

In de andere hoek van de ring staat de politiebrigade die lange, zware dagen moet werken, waardoor het onderhuidse wantrouwen soms snel gewekt wordt en in agressie dreigt te ontaarden. De drie agenten gaan elk op een andere manier om met de problemen in de wijk.

Laat je leerlingen drie kernwoorden bedenken die telkens één karaktertrek van één van de drie agenten beschrijft. Ze kunnen hun woorden insturen op papier, maar ook via een online platform zoals [Padlet](#). Ga door de inzendingen en orden ze met je klas: bij wie hoort welk kenmerk? Zijn er trekken die toepasselijk zijn op meer dan één brigadier? Gebruik deze oefening als aanleiding om de psychologie van de personages uit te diepen en de specifieke dynamieken binnen het team te duiden. Probeer daarbij te verwijzen naar wat je je uit de film herinnert.

Suggesties voor termen: verbaasd / serieus / rechtvaardigheidsgevoel / empathisch / nors – plagend / pestend / direct / bazig / sluw / dominant - stil / vermijden om kleur te bekennen / twijfel / schuldgevoel

We zien meermaals hoe de agenten het niet zo nauw nemen met de procedures die bij hun vak horen. Maar waar gaan ze nu precies hun boekje te buiten, en waar niet? Voor de Belgische situatie kan je terecht op de interactieve site [Magda?](#). Maak er een klassikaal spel van!

▶ **Herbekijk ter illustratie deze twee scènes op onze afspeellijst ([scène 1](#), [scène 2](#)).**

Vragen voor de leerlingen:

- ⊗ Kan je de dynamiek tussen de politie en de (jonge) inwoners van de voorstad beschrijven?
- ⊗ Hoe kijken de partijen naar elkaar?
- ⊗ Hoe komt het eigenlijk dat de situatie escaleert?

Open einde

Opvallend aan *Les Misérables* is dat er geopteerd werd voor een open einde. Dat is niet zomaar een goedkope truc die verhalenvertellers gebruiken om zelf geen slot te moeten verzinnen, maar een statement. Vaak gaat het erom aan te tonen dat de toekomst open ligt, dat er een veelvoud aan eendes mogelijk is, of om twijfel en discussie op te roepen.

Besprek het einde met je leerlingen.

Fris eerst hun geheugen op. Werk daarbij vanuit W-vragen; de antwoorden kan je eventueel visualiseren op het bord of op een groot blad.

Vragen voor de leerlingen:

- ⊗ Waar speelde het einde zich af?
- ⊗ Wat gebeurde er? Wat zag je, wat hoorde je?
- ⊗ Wie was daarbij aanwezig?
- ⊗ Hoe komt het dat de personages daar samenkwamen?
- ⊗ Waarom heeft de regisseur alles op die manier laten lopen?
- ⊗ Vond je het een goed einde?
- ⊗ Hoe verwachtte jij dat de film zou aflopen? Waarom?
- ⊗ Wat zou jij doen als je Issa was? Wat zou jij doen als je Buzz was?
- ⊗ Wat denk je dat er na het slot van de film gebeurt? Waarom?

Ook Al-Hassan (Buzz) heeft zijn mening over het einde. Bekijk wat hij erover denkt op onze [afspeellijst](#). Kan je je vinden in zijn mening?

Kikvors- en vogelperspectief

Ladj Ly leerde zijn stiel door in zijn buurt rond te struinen met een camera en ermee te experimenteren. Zodoende wist hij wat eigenlijk iedereen die met camera's omgaat weet: de wijze waarop je beelden schiet, heeft een enorme impact op de manier waarop de beelden zullen overkomen bij je publiek.

Er is de kadrering: hoe je het beeld opbouwt, wat er binnen dat beeld valt, maar ook wat er afgesneden wordt. Hoe verwezenlijk je afstand ten opzichte van je onderwerp: nemen we een overzicht, of liever een intense close-up? En dan is het ook het perspectief (de 'hoek') die extra psychologische nuances kan aanbrengen.

We bespreken een voorbeeld dat in de film voorkwam: kikvors- en vogelperspectief. Haal met je leerlingen herinneringen op aan de slotscène van de film, waarin het tot een confrontatie komt tussen de brigadiers en Issa met zijn vriendengroep.

Vragen voor je leerlingen:

- ⊗ Wat gebeurde er ook alweer in deze scène?
- ⊗ Wie was er aan zet in deze scène? Wie had de macht over wie?
- ⊗ Probeer je in het perspectief van de personages te plaatsen. Hoe 'zien' de twee personages elkaar (puur op emotioneel-relatieel vlak) op dat moment? Wat zouden ze over elkaar denken?

Stéphane stond helemaal op het eind op een lagere verdieping dan Issa en de buurtjongens. Wanneer hij in beeld werd gebracht, zagen we hem dan ook vanuit het standpunt van Issa en zijn kompanen, dat wil zeggen, erop neerkijkend. Omgekeerd zagen we Issa op het eind opdoemen voor de camera, doordat we hem zogezegd vanuit de positie van Stéphane zagen. De twee hoeken (bovenaf, onderuit) van waaruit de twee antihelden respectievelijk

in beeld worden gebracht, zijn niet lukraak gekozen, maar hebben een psychologisch doel.

Om volledig te begrijpen hoe de scène cinematografisch werkt moet je eerst een typische regietechniek snappen: het shot-reverse-shotprincipe. Als twee personages op de één of andere wijze met elkaar dialogeren, opteren filmmakers dikwijls hiervoor. Het is zeer eenvoudig: eerst wordt er een beeld getoond van het ene personage dat naar het andere kijkt, en direct daarop volgt dan een shot van het andere personage dat weer naar het ene kijkt. De regisseur moet ervoor zorgen dat het publiek intuïtief aanvoelt dat de twee partijen op één lijn staan, naar elkaar gericht zijn en dat ze met elkaar interageren. Leer meer hierover op onze [afspeellijst](#).

Een shot-reverse-shot is dus eigenlijk een montageteknik, een manier om beelden aaneen te rijgen. Maar hoe die individuele beelden eruitzien maakt natuurlijk ook veel uit! Ly heeft zijn beeldsequentie verrijkt met twee complementaire camerahoeken die we het kikvors- en vogelperspectief noemen. Bij het eerste staat de camera lager gepositioneerd dan het onderwerp, waardoor er aan het publiek wordt gesignaleerd dat degene die naar Issa kijkt op een lager niveau staat dan Issa. We weten dankzij het shot-reverse-shot dat de tweede persoon Stéphane is, die dus niet alleen letterlijk, maar ook psychologisch op een lager niveau staat. Hij is relatief klein en machteloos in deze situatie. Omgekeerd kijkt Issa op meer dan één manier neer op Stéphane: het vogelperspectief, straalt hier dus overzicht en controle uit.

- ▶ Voor meer duiding en inspiratie bij kikvors- en vogelperspectief (in het Engels 'Low Angle' en 'High Angle' shots) kan je terecht op onze [afspeellijst](#).

Experimenteer met je klas met deze cameraprincipes. Werk met je leerlingen een scène uit. Kies eerst een situatie en dialoog/interactie waarbij er sprake is van een ongelijke machtsverhouding (bijvoorbeeld: een zoon vraagt aan zijn moeder of hij naar een feestje mag). Film de dialoog in een shot-reverse-shot en gebruik de perspectieven om de onderliggende machtsverhoudingen te benadrukken. Voor deze oefening heb je een camera nodig en kun je gebruik maken van een montage-app zoals [Vimo Video Motion Stick](#), [Mini Movie Maker](#) of [iMovie](#).

Het luchtshot

Het stedelijke landschap van Montfermeil is sterk aanwezig in de film, en dit om een van de onderliggende boodschappen in het verhaal kracht bij te zetten: de inwoners zijn niet los te maken van hun wijk, ze hangen ermee samen en geven de buurt leven. Op technisch vlak zorgt dit ervoor dat we de personages dikwijls zien in een shot waarin zowel zichzelf als hun omgeving te zien is. Maar er is nog een type shot waarmee Ly het stadsbeeld een prominente rol geeft in zijn film: het luchtshot.

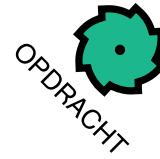
Zoals de naam suggereert zorgen dergelijke beelden ervoor dat je een overzicht krijgt van een situatie door hoog in de lucht te vliegen en op de dingen neer te kijken. Andere shots focussen vaak op een bepaald detail of aspect. Het luchtshot is onpersoonlijk, onbevooroordeeld en objectief. Vaak gaat de camera hiervoor erg hoog de lucht in (extremer dan in vogelperspectief) en tot voor kort waren de mogelijkheden om dergelijke beelden te schieten vrij beperkt (er werd toen voornamelijk beroep gedaan op helikopters). Sinds de opkomst van de drone dienden zich echter nieuwe mogelijkheden aan: de toestellen zijn relatief goedkoop en kunnen meer precies aangestuurd worden.

 [Bekijk dit filmpje op onze afspeellijst om de impact van drones op de huidige filmsector te begrijpen.](#)

Ook Ly verwerkte dronebeelden in zijn film; die pasten immers goed in de verhaallijn van Buzz. Herbekijk een scène rond Buzz en zijn drones op onze [afspeellijst](#).

Vragen voor de leerlingen:

- ⚙ Wat vinden jullie ervan dat Buzz de buurt filmt?
- ⚙ Wat zijn de positieve/negatieve aspecten van deze relatief goedkope mogelijkheid om luchtshots te maken? Drones kunnen problematische gebeurtenissen aanklagen, maar tegelijk betekenen ze misschien ook een bedreiging voor de privacy?

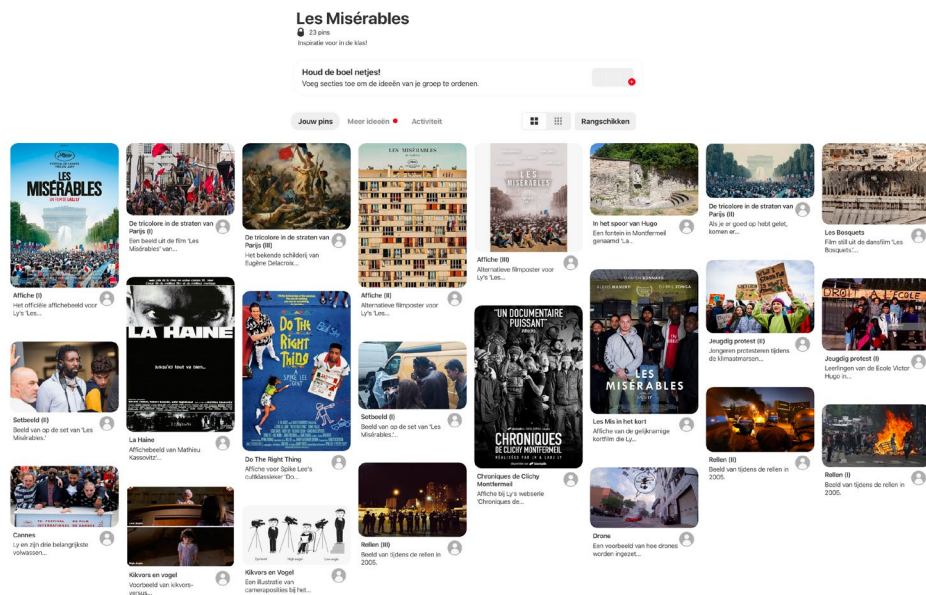

Ga met je leerlingen aan de slag om zelf luchtshots van de school te maken. Dat kan je doen door je bijvoorbeeld hoog in een gebouw te positioneren (de veiligheid niet vergeten!) en van daaruit een onderwerp te filmen, bijvoorbeeld op de speelplaats. Voor tips hierrond kan je terecht op onze afspeellijst. Veranderen zulke beelden je kijk op je school en de buurt? Zie je nieuwe dingen? Word je verrast door bepaalde elementen? Misschien leer je de plek op een heel nieuwe manier kennen!

Laat je ook inspireren door het visuele [Pinterest prikbord](#) van *Les Misérables*. Je vindt er affichebeelden, foto's van op de set, visuele uitdiepingen van bepaalde thema's en bovendien ook kijk oefeningen.

Ehrlich, David (2019). *Les Misérables Review: Director Ladj Ly Sets Fire to Modern Paris in Kinetic Debut*. Gepubliceerd op 15 mei 2019, <https://www.indiewire.com/2019/05/les-miserables-review-cannes-2019-1202141330/>

Lodge, Guy (2019). Film Review '*Les Misérables*.' Gepubliceerd op 15 mei 2019, <https://variety.com/2019/film/reviews/les-miserables-review-ladj-ly-1203215299/>

Mestdach, Dave (2019). *Regisseur Ladj Ly debuteert met rake uppercut Les Misérables*. Gepubliceerd op 18 mei 2019, <https://focus.knack.be/entertainment/film/regisseur-ladj-ly-debuteert-met-rake-uppercut-les-miserables/article-normal-1465411.html>.

Mestdach, Dave (2019). *Ladj Ly opent Film Fest Gent: 'Als er niets gebeurt, breekt de volgende Franse Revolutie uit in de banlieues.'* Gepubliceerd op 1 oktober 2019, <https://focus.knack.be/entertainment/film/ladj-ly-opent-film-fest-gent-als-er-niets-gebeurt-breekt-de-volgende-franse-revolutie-uit-in-de-banlieues/article-longread-1514991.html>

Geografische situering & algemene cijfers

- # [Tekst van het stadsbestuur van Montfermeil \(FR\)](#)
- # [Kaart van Frankrijk](#)
- # [Kaart van groot-Parijs](#)
- # [Kaart van Montfermeil. Vind je de straat waar de climax van de film zich afspeelt \(Rue Picasso\)? Daarrond ligt nu de wijk 'Les Bosquets.'](#)

Vroeger en nu

- # [Tekst van het stadsbestuur \(FR\)](#)
- # [Straatgezichten uit een andere tijd. Wat valt je op aan het landschap? Toets het af met wat de groep 'urbanisatie' zal rapporteren over het huidige straatbeeld.](#)
- # [Waar komt de naam 'Les Bosquets' vandaan? Vergelijk de herkomst van de naam met wat je ziet op de oude foto's.](#)

Demografie en dagelijks leven

- # [Tekst met de mening van zeven \(ex-\)inwoners over Montfermeil](#)
- # [Site met alle mogelijke grafieken over de bevolking van Montfermeil. Wat kan je allemaal uit die gegevens halen? Let zeker op evoluties en verschillen met het nationale gemiddelde!](#)
- # [Site van het nationale bureau voor statistieken van Frankrijk](#)

Architectuur en ruimtelijke ordening

- # [Tekst over het oorspronkelijke woonproject dat Les Bosquets was, de verloedering van de buurt, en de impact op de woon- en levenskwaliteit van de inwoners \(FR\)](#)
- # [Een video over het oorspronkelijke architecturale droomproject, geconfronteerd met de huidige realiteit](#)
- # [Les Bosquets heeft de twijfelachtige eer van vernoemd te worden op een Reddit-pagina genaamd 'Urban Hell,' die toegewijd is aan slechte voorbeelden van ruimtelijke ordening en gebouw-onderhoud \(ENG\)](#)

Aanwezigheid en functioneren van politie-eenheden

- # [Tekst over de opgedreven politie-aanwezigheid en gespannen sfeer sinds de rellen van 2005 \(FR\)](#)
- # [Kaart met politiedistricten. Waaronder valt Les Bosquets? Ga eventueel te rade bij het groepje dat zich met de geografische situering bezighoudt.](#)
- # [Video over de rellen in 2005](#)

J.E.F wil kinderen en jongeren filmwijs maken. Ontdek hier de mogelijkheden om je leerlingen film op een actieve, creatieve en kritische manier te laten beleven.

Meer film?

Kortfilm in de klas

Leerkrachten gebruiken steeds vaker kortfilms in de klas. Het is zeer laagdrempelig, want zowel de film als bespreking passen perfect binnen een lesuur.

J.E.F bundelt kortfilms voor verschillende leeftijden en voorziet telkens een lesfiche. We kiezen hierbij voornamelijk voor Vlaamse producties. Je koopt een kortfilm voor 4 euro en kan die downloaden voor een vertoning in jouw klas. [Meer info.](#)

Focus Franse Film

We nemen jaarlijks zes Franstalige films op in ons schoolaanbod. Bij elke film is er in de algemene lesmap ook een Franstalige fiche toegevoegd voor de lessen Frans. [Meer info.](#)

Zoek je een specifieke film?

Raadpleeg de filmdatabank van J.E.F waar je gericht kan zoeken op doelgroep, thema, taal en filmgenre.

Of raadpleeg ons programmatieteam met gerichte vragen: Vraag naar filmadvies via info@jeugdofilm.be

De FilmClub

Zin om een FilmClub op te starten op school voor je leerlingen? Leden genieten wekelijks op school, na de lessen van een zorgvuldig gekozen aanbod kwaliteitsfilms.

Als begeleider van De FilmClub krijg je een plug & play filmpakket aangereikt, net als tips en tools om de vertoningen in goede banen en plezierige bochten te leiden. www.defilmclub.be

J'E.F biedt meer dan film!

J'E.F biedt talloze mogelijkheden tot extra beleving.

Workshops

Experimenteer, creëer en beleef film op een actieve en kritische manier met de hele klas. Op jouw school of in het naburige cultuurcentrum. Ontdek de workshops op jeugdfilm.be.

Nagesprek bij een filmvertoning

Vraag raak en kom alles te weten over het productieproces. Bij sommige films kan je iemand die meewerkte aan de film, of een kenner over het onderwerp ervan, uitnodigen voor een nagesprek in de klas of in de bioscoopzaal. Bekijk de nagesprekken op jeugdfilm.be.

Vorming of nascholing rond film

In onze vormingen delen we graag onze jarenlange expertise. Op een actieve manier leggen we onze inzichten voor aan leerkrachten en begeleiders. Ontdek de vormingen op jeugdfilm.be.

Facebookgroep voor leerkrachten

Word lid van onze Facebookgroep rond J'E.F in de klas, waar je filmwijze inspiratie deelt met collega's en met J'E.F.

Installaties

Experimenteer in een audiovisuele speeltuin. De installaties nodigen uit om vrijblijvend te komen spelen met audiovisuele media. Te boeken voor op jouw evenement of school. Bekijk onze installaties op jeugdfilm.be.

Projecten op maat

J'E.F creëert ook projecten op maat. Een bijzonder thema? Een originele benadering? Een specifieke doelgroep? Een ongewone locatie? Contacteer meerdanfilm@jeugdfilm.be voor meer info.

J'E.F makers

J'E.F inspireert en stimuleert kinderen en jongeren die zelf films willen maken en experimenteren met audiovisuele media. Ze krijgen hun eigen stek: het [YouTube-kanaal](#) bundelt handige tutorials die door jonge filmmakers werden gemaakt. En op de [J'E.F makers-pagina](#) vinden jonge filmfans (en leerkrachten) allerlei handige websites en apps.

Heb je met de klas een film gemaakt? Of heb je een jonge filmmaker in jouw groep? Stuur het resultaat dan zeker in voor de J'E.F makers selectie. Wie weet wordt dit filmpje wel getoond op een echt cinemascherm. Surf naar jefmakers.be voor meer info.

J'E.F festival

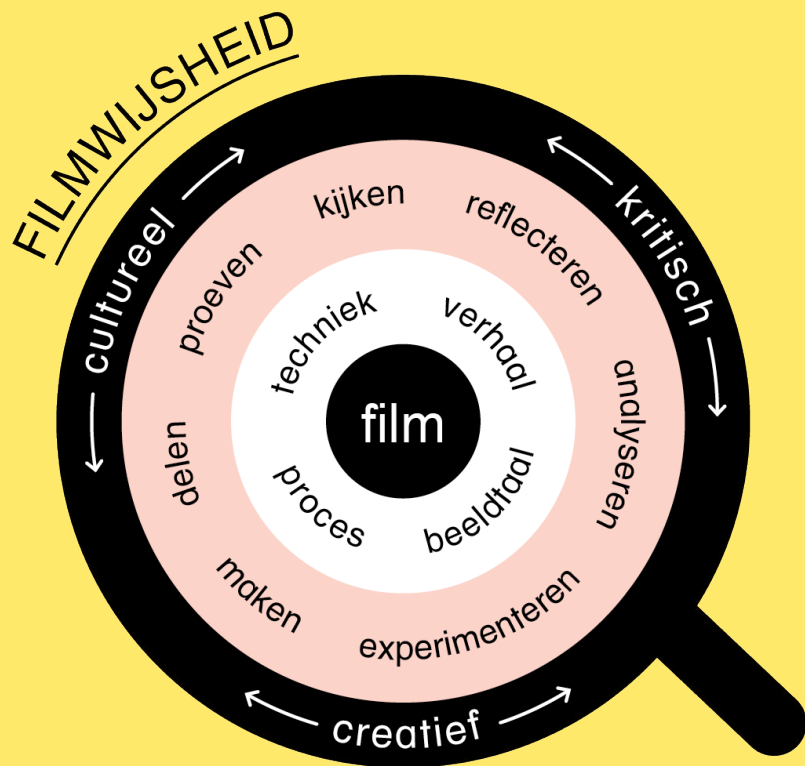
Jaarlijks kan je in de krokusvakantie terecht op ons festival in Antwerpen, Brugge, Kortrijk en Gent. Je ontdekt er als leerkracht de nieuwste films en een geweldig medialab! In Antwerpen kan je er ook intekenen met je klas in een periode voor de kerst- of krokusvakantie! Maak je leerlingen warm om zich kandidaat te stellen voor de kinderjury in Antwerpen of Brugge. Surf naar jefestival.be voor meer info.

Het J'E.F model

Film is een kunstvorm en een medium om ideeën creatief vorm te geven. Omdat film verschillende expressievormen combineert (taal, beeld, geluid) kan het onze blik leiden en verruimen.

Het model filmwijsheid gaat dieper in op de creatieve, culturele en kritische doelstellingen die je kan stimuleren met audiovisuele media. Ontdek meer op [onze blog](#).

Methodiek van J'E.F

Vanuit jarenlange expertise en onderzoek timmerde J'E.F aan een eigen methodiek, dat we implementeren doorheen heel ons aanbod.

Deze methodiek focust zich op het leerproces, dat vertrekt vanuit de authentieke leeromgeving van de deelnemer en maker. De actieve betrokkenheid van de deelnemers en het plezier tijdens dit proces zijn voor J'E.F cruciaal. Ontdek meer op [onze blog](#).

